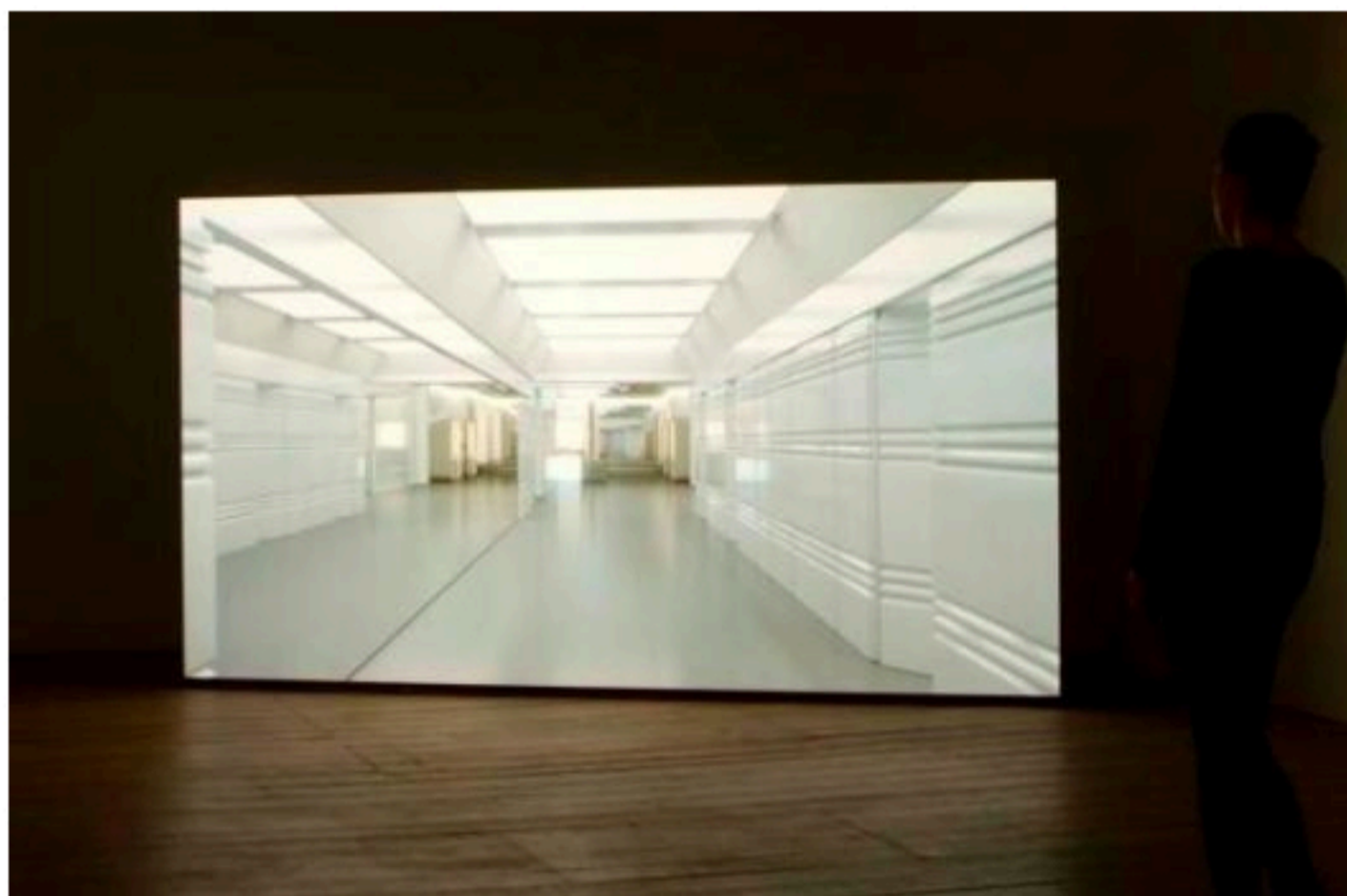

Het Medium als Materie

Alexandra Navratil, Untitled, 2013, HD video, 3D animatie, installatie zicht

Het zoemende geluid van zes diaprojectoren, het geratel van een 16mm film en een ambient soundscape bij een HD animatie.

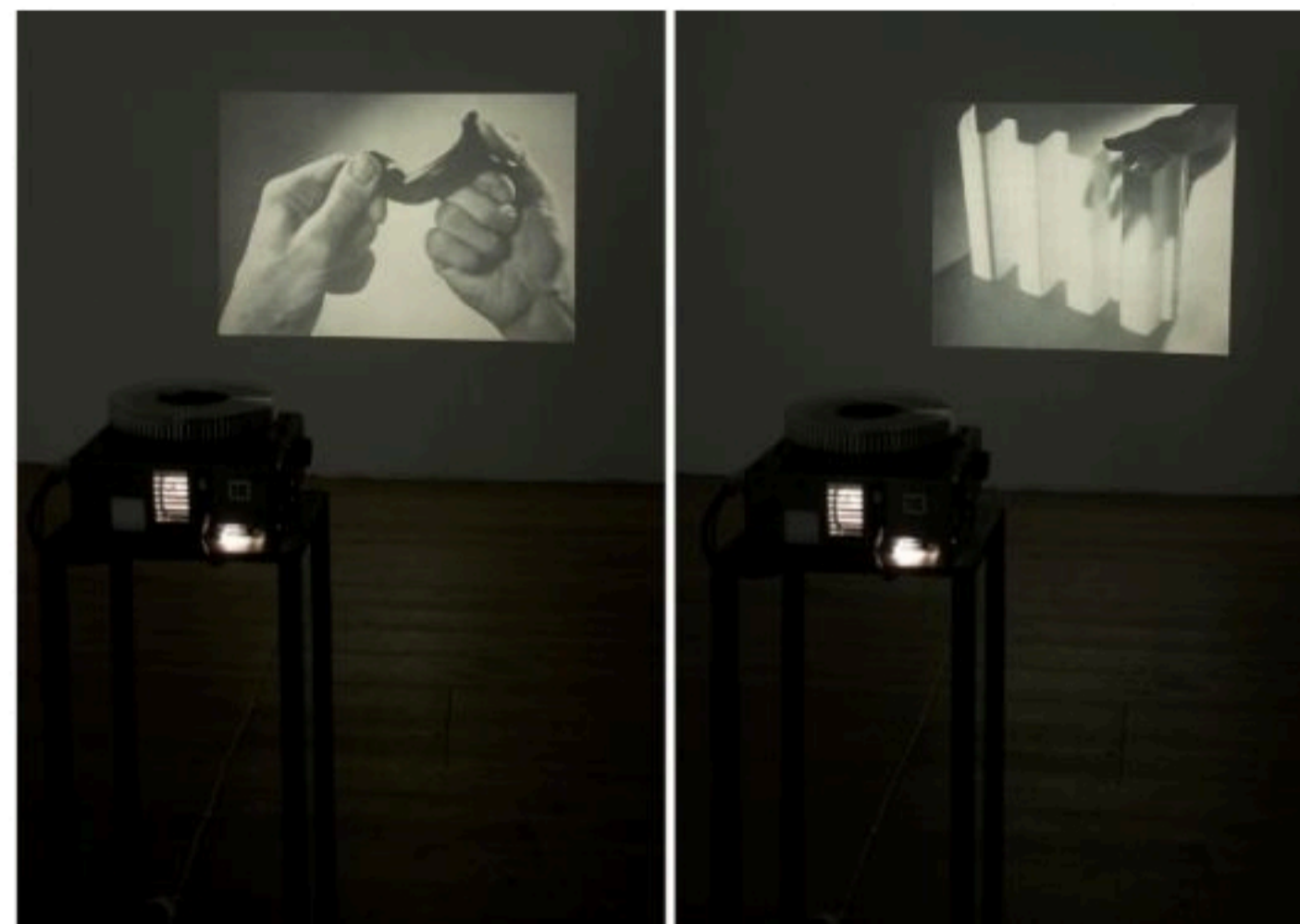
Dit geluid vat de tentoonstelling al haast samen. Terwijl *Metropolis M* onlangs stelde dat *Made in Commons*, de vorige tentoonstelling in het SMBA, zich moeilijk liet samenvatten, is *This Formless Thing* een zeer compacte en samenhangende tentoonstelling. Met slechts vijf werken vertelt Alexandra Navratil een complexe mediale geschiedenis.

Het eerste werk dat je bij binnenkomst ziet is de serie *Prospects*. Oud documentair fotomateriaal van oerwouden wordt hier gecombineerd met poëtische passages uit reisverslagen uit de achttiende en negentiende eeuw. Tegenwoordig zouden wij deze teksten met een David Attenborough stem onder de hoogwaardige beelden plakken waarbij beeld en geluid een synthese vormen. Bij *Prospects* blijven de tekstfragmenten en foto's echter op zichzelf staande eenheden, twee verschillende werelden.

Prospects laat niet alleen zien hoe beide media eenzelfde maatschappelijk doel dienden: kennis delen over onbekende, verre oorden. Door tekst en fotografie parallel te tonen, worden de verschillen tussen de media, en de specifieke eigenschappen van elk medium kenbaar gemaakt.

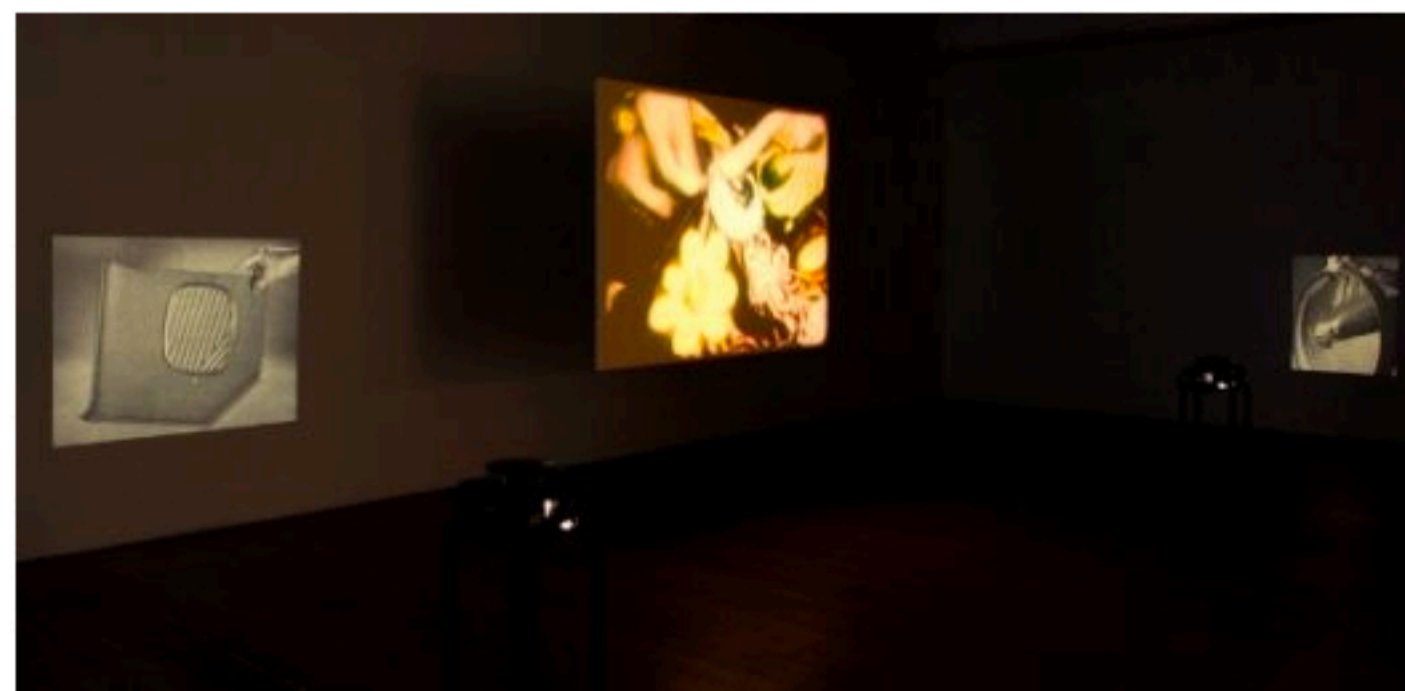
In de tentoonstelling wordt het medium als zodanig, en meer specifiek fotografie en film, structureel ontleed. De materiële eigenschappen worden blootgelegd, waarbij tegelijkertijd een bredere sociale, economische en culturele context zichtbaar wordt.

Neem het werk *Modern Magic*. Twee diaprojectoren tonen beelden van 'nieuwe' materialen waarbij hun eigenschappen getoond worden: transparantie, flexibiliteit of juist stevigheid. De beelden zijn gemaakt tussen 1925 en 1970 voor een industrieel tijdschrift. De uitvinding van nieuwe materialen is niet alleen het onderwerp van de dia's, de dia's zijn ook het product van dergelijke materialen. De dia's tonen hun eigen materialiteit.

Alexandra Navratil, Modern Magic, 2013, 162 dia's, installatie zicht

Ditzelfde gebeurt in de 16mm film *Views (This Formless Thing)*. Oud beeldmateriaal, nog met de hand ingekleurd, toont beelden van onder meer modeshows. De anilinekleurstof die gebruikt werd om de beelden in te kleuren had tevens een revolutionair effect op de textielindustrie. De producten hiervan worden door de film getoond. Opnieuw ontstaat de wisselwerking waarbij de materiële eigenschappen van het medium en de getoonde onderwerpen samensmelten.

zaaloverzicht 'Alexandra Navratil - This Formless Thing'

Door archiefmateriaal op de juiste manier te combineren slaagt Navratil erin een groot verhaal met diepe gelaagdheid te vertellen. Als toeschouwer word je ervan weerhouden om weg te dromen bij de grote hoeveelheid beelden. De werken stimuleren juist een contemplatieve en reflectieve blik. Telkens weer word je geconfronteerd met de materialiteit van de beelden, telkens weer word je je bewust van de gemaaktheid, de onnatuurlijkheid ervan. De beelden fungeren als overleveringen van het vergane tijdperk dat zij zelf presenteren.

Het enige werk waarbij je niet op reflectieve afstand wordt gehouden, en wat daardoor uit de toon valt, is *Untitled*, een grote HD projectie. Verwonderd en met een dromerige soundscape op de achtergrond dwaal je door een hypermodern gebouw. Heel even lijkt het echt, maar het is té perfect, de muren, deuren en andere oppervlakken zijn té glad, het licht is té helder.

De 3D animatie valt weliswaar uit de toon maar is een onmisbare toevoeging aan de tentoonstelling. Met dit werk voorkomt Navratil namelijk dat *This Formless Thing* een feitelijke vertelling wordt, geen geschiedenisboek in beeld. *Untitled* trekt de tentoonstelling door naar het digitale tijdperk. Zijn wij, verdoofd door deze hypermoderne betovering, al in staat hierop te reflecteren?

zaaloverzicht met links: Alexandra Navratil, Modern Magic, 2013, 162 dia's, en rechts: Alexandra Navratil, Views (This Formless Thing), 2013, 16mm kleurenfilm

This Formless Thing
Stedelijk Museum Bureau Amsterdam
8 maart t/m 30 maart

Alle foto's courtesy Stedelijk Museum Bureau Amsterdam

Floor van Luijk is stagiair bij Metropolis M